

Trends in International Migration: SOPEMI – 2004 Edition

Summary in Polish

Tendencje w migracji międzynarodowej: SOPEMI – wydanie 2004

Podsumowanie w języku polskim

WPROWADZENIE

John P. Martin

Dyrektor ds. Zatrudnienia, Pracy i Spraw Socjalnych

*Podczas gdy migracja międzynarodowa
zyskuje nowe znaczenie, dane na temat tego
zjawiska są niepełne i niedoskonałe.*

Pomimo że kwestia migracji międzynarodowej zyskuje nowe znaczenie w kontekście starzejących się populacji i postępującej globalizacji gospodarek narodowych, statystyki migracyjne są niestety nadal niepełne i niedoskonałe. Istnieje kilka powodów takiego stanu rzeczy. Składają się na to ograniczenia wynikające z czynników instytucjonalnych związanych ze sposobem sporządzania statystyk (w zależności od kraju mogą to być księgi i spisy ludności, badania praw pobytu i pozwoleń na pracę oraz sondaże gospodarstw domowych), różnice w czasie trwania wydawanych pozwoleń dla takich samych typów ruchów migracyjnych w różnych krajach oraz różne podejścia do polityki migracyjnej (czy migracja ma charakter tymczasowy, czy stały, czy łatwo zachodzi proces naturalizacji, czy możliwa jest zmiana statusu w trakcie pobytu imigranta w kraju przyjmującym itp.)

Aby naprawić tę sytuację, OECD stworzyło nową bazę danych...

Dokładniejsze i aktualniejsze statystyki mogą przyczynić się do rozwoju i wdrażania polityk imigracyjnych i integracyjnych, które będą lepiej dostosowane do bieżącej rzeczywistości geopolitycznej, demograficznej i ekonomicznej. Główne wyzwania to rozwój konkretnych badań, szczególnie w drodze sondaży, oraz poprawa porównywalności danych statystycznych dotyczących migracji międzynarodowej. Wydanie 2004 rocznego raportu OECD „Tendencje w migracji międzynarodowej” stanowi znaczący wkład w te badania poprzez prezentowanie wyników nowej bazy danych o imigrantach oraz poprzez aktualizację informacji o głównych problemach i wyzwaniach związanych z mierzeniem zjawiska migracji.

... która koncentruje się na osobach urodzonych za granicą, z uwzględnieniem kraju zamieszkania i kraju urodzenia.

Główne kraje osiedlenia OECD (Australia, Kanada, Stany Zjednoczone i Nowa Zelandia) publikują statystyki dotyczące imigrantów (osób urodzonych zagranicą), podczas gdy europejskie i azjatyckie kraje OECD posługują się pojęciem cudzoziemca (kryterium to bazuje na pojęciu narodowości). Ta różnica jest symptomatyczna dla problemów z harmonizacją statystyk migracyjnych. Obecne wydanie raportu „Tendencje w migracji międzynarodowej” po raz pierwszy koncentruje się na osobach urodzonych zagranicą i prezentuje dla nich statystyki porównawcze z uwzględnieniem kraju zamieszkania oraz kraju urodzenia na podstawie danych z 29 państw członkowskich OECD. Dzięki tym informacjom możliwe jest przedstawienie szczegółowego i wiarygodnego obrazu porównującego populację imigrantów w państwach członkowskich OECD oraz ocena skutków ruchów migracyjnych zarówno wewnątrz OECD, jak i do obszaru OECD (z zewnątrz) w ostatnich dekadach.

Omówione są również inne kwestie związane ze statystykami migracyjnymi.

Najtrudniejsze do rozwiązania problemy porównawcze to problemy ze statystykami przepływów migracyjnych i statystykami dotyczącymi niektórych specyficznych grup imigrantów, takich jak osoby ubiegające się o azyl, studenci oraz nieudokumentowani imigranci. Tych kwestii dotyczy szereg sekcji w pierwszej części tego raportu. Ich wspólnym tematem jest mierzenie statystyk migracyjnych i związane z tym wyzwania. Omawiane są następujące kwestie: 1) W jaki sposób mierzone są przepływy migracyjne? 2) Czy osoby ubiegające się o azyl rzeczywiście są imigrantami? 3) W jaki sposób jest mierzona populacja imigrantów? 4) W jaki sposób jest mierzona migracja netto? 5) Czy właściwe jest porównywanie stopy bezrobocia cudzoziemców i obywateli danego kraju?

6) Ilu jest nielegalnych imigrantów? 7) Jak wielu obcokrajowców otrzymuje obywatelstwo kraju przyjmującego? Na podstawie informacji zawartych w tych sekcjach można sporządzić zespół metod i praktyk używanych do opisywania i analizowania charakterystyki imigrantów. Można też wskazać możliwe kierunki badań prowadzące do udoskonalenia naszego rozumienia zjawiska migracji.

Rozdział specjalny podaje po raz pierwszy szacunkowe liczby imigrantów i expatriantów z uwzględnieniem kraju pochodzenia i poziomu edukacji...

Rozdział specjalny „Liczenie imigrantów i expatriantów w państwach członkowskich OECD – nowa perspektywa” dostarcza szacunkowych liczb expatriantów z uwzględnieniem kraju pochodzenia (zarówno państw członkowskich, jak i państw spoza OECD). Daje też lepsze zrozumienie często dyskutowanej kwestii mobilności międzynarodowej pracowników wysoko wykwalifikowanych i wpływu, jaki wywiera ona na państwa pochodzenia. Innymi słowy, przyczynia się do debaty na temat „drenażu mózgow”. Wyniki analizy podjętej w tym rozdziale pokazują, że 1) odsetek osób urodzonych za granicą w europejskich państwach członkowskich OECD znacznie przewyższa odsetek cudzoziemców mieszkających w tych krajach (Niemcy, Szwecja i Austria); 2) migracja międzynarodowa jest bardziej powszechna wśród pracowników wysoko wykwalifikowanych; 3) w większości państw członkowskich OECD liczba imigrantów z wyższym wykształceniem przewyższa liczbę emigrantów z tym samym poziomem wykształcenia; 4) wśród państw nienależących do OECD najbardziej dotknięte mobilnością międzynarodową pracowników wysoko wykwalifikowanych są głównie państwa małe i słabiej rozwinięte, w szczególności państwa Afryki i Karaibów.

Raport ten podkreśla też ostatnie tendencje zmierzające w kierunku stabilizacji przepływów migracyjnych...

Jak co roku, bieżący raport analizuje tendencje ruchów i polityk migracyjnych. Po kilku latach wzrostu, w latach 2002–2003 migracja międzynarodowa do krajów członkowskich OECD wykazywała tendencję do stabilizacji. Napływ osób ubiegających się o azyl (na przykład w Wielkiej Brytanii czy Holandii) znacznie się zmniejszył. Ta sama sytuacja dotyczy migracji rodzinnej w niektórych państwach OECD (na przykład w Danii). Z drugiej strony – migracja zarobkowa, głównie pracowników wysoko wykwalifikowanych, stanowi znaczną część międzynarodowej wymiany ludności. Zwiększająca się liczba przyjeżdżających studentów zagranicznych, na przykład do Australii i Francji, oraz pracowników sezonowych, głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii, wpisuje się w tę samą tendencję.

... oraz znaczenie obywateli Chin i Rosji w ostatnich napływach migracyjnych.

Dominującym rodzajem migracji jest migracja z krajów sąsiadujących oraz migracja wynikająca z tradycyjnych historycznych związków pomiędzy państwami. Raport podkreśla również znaczenie niektórych narodów, ze szczególną uwagą analizuje zwłaszcza ostatnie napływy emigrantów z Chin i Rosji. Dopełnieniem przeglądu jest analiza czterech regionów: 1) państw Europy Środkowej i Wschodniej w kontekście ich przystąpienia do Unii Europejskiej, 2) Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej, 3) Ameryki Południowej oraz 4) Afryki Subsaharyjskiej.

Wzrasta udział obcokrajowców w populacji pracujących, ale kobiety i ludzie młodzi napotykają problemy w integracji z rynkiem pracy...

Analiza rynków pracy w państwach członkowskich OECD wskazuje, że w wielu z nich udział cudzoziemców i imigrantów w sile roboczej wciąż wzrasta. Ostatnia tendencja zniżkowa w gospodarce nie wpłynęła na spowolnienie tego trendu. Raport ten analizuje również odsetek udziału cudzoziemców w rynku pracy oraz główne czynniki mające na to wpływ. Ta analiza podkreśla charakter i powagę problemów, jakie napotykają imigranci, zwłaszcza kobiety i ludzie młodzi, na drodze do pełnej integracji z rynkiem pracy.

... pomimo nowych środków wspomagających.

Raport ten prezentuje również przegląd głównych polityk migracyjnych przyjętych przez państwa członkowskie OECD. Niektóre państwa podjęły nowe środki mające na celu wspomaganie cudzoziemców i imigrantów w integracji z ich społeczeństwami. Można je streścić w formule „informacja, motywacja, sankcje”. Środki podejmowane przez państwa członkowskie obejmują ustanowienie obserwatoriów związanych z integracją imigrantów (na przykład we Francji i Portugalii), reformy programów integracyjnych dla nowo przybyłych (w Holandii, Norwegii, Kanadzie) oraz wzmocnienie środków zwalczających dyskryminację (zwłaszcza nowe dyrektywy Unii Europejskiej). Państwa członkowskie są również zdania, że usprawnienie kontroli nad przepływami migracyjnymi pozwoli im poprawić warunki życia i pobytu legalnych imigrantów.

Raport ten zawiera również noty na temat poszczególnych państw, opisujące szczegółowo ostatnie osiągnięcia w dziedzinie ruchów i polityk migracyjnych. Aneks statystyczny na końcu publikacji zawiera dane dotyczące przepływów migracyjnych, liczby imigrantów i cudzoziemców oraz naturalizacji.

© OECD 2005

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD:
www.oecd.org/bookshop/

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji:

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights/

